

e-ISSN 3060-5059

DOI: 10.67227

IJTIMOYIY-GUMANITAR SOHADA ILMIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNAL

Scientific and Innovative Research in
Social and Humanitarian Studies

Vol. 3 • Issue 9

2026

Founded in 2024

publishscience.uz

publish_science_journal@mail.ru

PEER REVIEWED • OPEN ACCESS

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING METAKOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISHDA INTEGRATIV YONDASHUVNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI

Shobekova Nigora Mamurovna

Andijon davlat pedagogika instituti, mustaqil tadqiqotchi;

e-mail: nigorashobekova234@gmail.com

Annotatsiya.

Maqolada bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining metakompetentligini rivojlantirishda integrativ yondashuvning didaktik imkoniyatlari tahlil qilingan. Kasbiy tayyorgarlik jarayonida metakognitiv monitoring va reflektiv ko'nikmalarni shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari yoritilgan. Tadqiqot natijasida integrativ metodlarning bo'lajak pedagoglar kasbiy faoliyati va metakompetentligini rivojlantirishga ta'siri yuzasidan ilmiy xulosalar shakllantirilgan.

Kalit so'zlar: integratsiya, metakompetentlik, metakognitiv monitoring, bo'lajak o'qituvchi, boshlang'ich ta'lim, reflektiv yondashuv, pedagogik dizayn.

ДИДАКТИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ ИНТЕГРАТИВНОГО ПОДХОДА В ФОРМИРОВАНИИ МЕТАКОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ

Шобекова Нигора Мамуровна

Андижанский государственный педагогический институт, независимый исследователь

Аннотация.

В статье анализируются дидактические возможности интегративного подхода в развитии метакомпетентности будущих учителей начальных классов. Раскрываются педагогические условия формирования навыков метакогнитивного мониторинга и рефлексии в процессе профессиональной подготовки. По результатам исследования сформулированы выводы о влиянии интегративных методов на профессиональную деятельность и развитие метакомпетентности будущих педагогов.

Ключевые слова: интеграция, метакомпетентность, метакогнитивный мониторинг, будущий учитель, начальное образование, рефлексивный подход, педагогический дизайн.

DIDACTIC POTENTIAL OF AN INTEGRATIVE APPROACH IN FORMING METACOMPETENCE OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS

Shobekova Nigora Mamurovna

Andijan State Pedagogical Institute, independent researcher

Abstract.

The article analyzes the didactic potential of an integrative approach to developing the metacompetence of prospective primary school teachers. It examines the pedagogical conditions for fostering metacognitive monitoring and reflective skills during professional teacher training. Based on the findings, conclusions are drawn regarding the impact of integrative methods on the professional practice and metacompetence development of future teachers.

Keywords: integration, metacompetence, metacognitive monitoring, prospective teacher, primary education, reflective approach, pedagogical design.

Kirish. Zamonaviy boshlang'ich ta'lim tizimi o'qituvchidan nafaqat o'z faniga doir an'anaviy bilimlarni puxta egallashni, balki tezkor yangilanib borayotgan axborot oqimini dinamik tarzda boshqarish, tahlil qilish, saralash va muayyan pedagogik vaziyatga mos ravishda transformatsiya qilish ko'nikmalariga ega bo'lishni ham talab etmoqda. Bugungi kun pedagogi o'quv jarayonida yuzaga keladigan standart va nostandart vaziyatlarda mustaqil qaror qabul qila olishi, o'z faoliyatini rejalashtirishi, nazorat qilishi va natijalarni reflektiv baholashi lozim. Shu jihatdan qaralganda, o'qituvchining o'z bilish jarayonlarini anglash va boshqarish qobiliyati, ya'ni metakognitiv faoliyati uning kasbiy kompetentligining muhim tarkibiy qismiga aylanmoqda. Mazkur sifatlar majmui yuqori darajadagi metakompetentlikni shakllantirib, pedagogga turli ta'limiy vaziyatlarda mavjud bilim va tajribani moslashtirish, yangi yechimlar ishlab chiqish hamda o'z kasbiy rivojlanish yo'nalishini mustaqil belgilash imkonini beradi.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida fanlararo chegaralarning sun'iy ravishda ajratilishi ko'p hollarda talabalarda yaxlit kasbiy dunyoqarashning shakllanishiga to'sqinlik qiladi. Chunki boshlang'ich ta'lim amaliyotida ona tili, matematika, tabiiy fanlar, tarbiya, san'at va boshqa yo'nalishlar bir-biri bilan uzviy bog'langan holda namoyon bo'ladi. Shunga ko'ra, oliy pedagogik ta'limda alohida fanlar doirasida shakllantirilayotgan bilim va ko'nikmalarni

yagona kasbiy faoliyat kontekstida birlashtirish zarurati kuchaymoqda. Aynan integrativ yondashuv nazariy bilimlar, amaliy tajriba, refleksiya va mustaqil izlanishni o'zaro bog'lash orqali bo'lajak pedagogning kasbiy faoliyatini yaxlit tizim sifatida anglashiga xizmat qiladi. Bu esa talabalarda faqat alohida kompetensiyalarni emas, balki ularni turli vaziyatlarda uyg'un qo'llay olishga imkon beruvchi metakompetentlikni rivojlantirish uchun muhim didaktik sharoit yaratadi.

Global miqyosda ta'lim sifatini baholash mezonlari o'zgarib, o'quv natijalarida bilim hajmidan ko'ra bilimni qo'llash, muammoni hal etish, tanqidiy va kreativ fikrlash, refleksiya hamda o'z-o'zini rivojlantirish qobiliyatlariga ustuvor ahamiyat berilayotgan sharoitda ta'lim muhitini integratsiyalash masalasi yanada dolzarblashmoqda. Integrativ ta'lim muhiti talabaga turli fanlardan o'zlashtirilgan bilimlarni o'zaro bog'lash, mavjud tajribani yangi vaziyatlarga ko'chirish, o'zining kuchli va zaif tomonlarini anglash hamda individual rivojlanish trayektoriyasini belgilash imkonini beradi. Bunday yondashuv, ayniqsa, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun muhim bo'lib, ularning kelajakdagi darslarini mazmunan bog'langan, metodik jihatdan izchil va o'quvchi shaxsiga yo'naltirilgan tarzda tashkil etishiga zamin yaratadi.

Boshlang'ich sinflarda o'qitiladigan fanlarning o'ziga xos sinkretik, ya'ni mazmunan o'zaro uyg'unlashgan tabiatini hisobga olsak, bo'lajak o'qituvchining metakompetentligi uning kelgusidagi dars jarayonlarini loyihalashdagi muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy omillardan biri sifatida namoyon bo'ladi. Metakompetentlik talabaning mavjud bilimlarni oddiy takrorlashidan ko'ra, ularni turli kasbiy vaziyatlarga moslashtirishi, fanlararo bog'lanishlarni ko'ra olishi, o'z faoliyatini tahlil qilishi va pedagogik muammolarga mustaqil yechim topish qobiliyatini ifodalaydi. Shu sababli bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida ushbu sifatni rivojlantirish pedagogik ta'lim mazmuni, metodlari va tashkiliy shakllarini integrativ tamoyillar asosida qayta ko'rib chiqishni taqozo etadi.

Mazkur tadqiqotda integrativ yondashuv vositasida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining metakognitiv hamda kasbiy salohiyatini rivojlantirishning didaktik asoslari, pedagogik shart-sharoitlari va metodik imkoniyatlari tahlil qilinadi. Shuningdek, fanlararo aloqadorlik, refleksiv faoliyat, mustaqil ta'lim va kasbiy vaziyatlarni modellashtirish orqali talabalarining o'z bilimlarini boshqarish, tahlil qilish va yangi pedagogik vazifalarga moslashtirish imkoniyatlarini kengaytirish masalalariga alohida e'tibor qaratiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Oliy ta'lim tizimida integratsiya muammosi va uning mazmun-mohiyati bir qator mahalliy va xorijiy tadqiqotchilar tomonidan tahlil qilingan. Pedagogik jarayonlarni mazmunan va tizimli ravishda birlashtirish haqida so'z ketganda, ushbu tushunchaning mantiqiy tugallangan tabiati alohida qayd etiladi. Z.F. Sharopova ta'kidlaganidek, "Genetik jihatdan integratsiya – uzviylik, predmetlararo aloqadorlik, o'zaro aloqadorlik va, nihoyat, o'zaro bir-birini to'ldiruvchi, kengaytiruvchi hamda chuqurlashtiruvchi, o'quv predmetlari mazmunini eng kamida ta'lim standartlari darajasida sintezlab, mantiqan tugallangan" tizimdir [1; 252-b.]. Bunday tizimli sintez bo'lajak o'qituvchining fikrlash doirasini kengaytirib, kasbiy muammolarga kengroq qarash imkonini beradi.

Metakompetentlikning poydevori hisoblangan kognitiv jarayonlarni boshqarish masalasi psixologiya va pedagogikada alohida yo'nalish sifatida o'rganilgan. J. Flavell kognitiv monitoring modelini ilgari surar ekan, uning tarkibiga metakognitiv bilimlar (*metacognitive knowledge*), metakognitiv tajriba (*metacognitive experiences*), maqsadlar hamda harakatlar (strategiyalar) kabi to'rtta asosiy komponentni kiritadi [2; 906-b.]. Ushbu model bo'lajak pedagogning o'z o'quv faoliyatini kuzatishi va baholashi uchun nazariy asos bo'lib xizmat qiladi.

Zamonaviy sharoitda ta'lim sifatini oshirish ko'p jihatdan UNESCO tomonidan XXI asr uchun belgilangan global vazifalarga bog'liqdir. Ushbu vazifalar talabalarni mustaqil o'rganishga (*teach to learn*), yuzaga keladigan muammolarni yechishga (*teaching how to solve emerging problems*) hamda o'z-o'zini rivojlantirishga (*teaching personal development*) o'rgatishni ko'zda tutadi. Bu esa bo'lajak o'qituvchilarning metakompetentligini shakllantirish zaruriyatini belgilaydi [3; 125-b.].

Xalqaro pedagogik tadqiqotlarda kompetensiyaviy yondashuvning turli nazariy jihatlari, xususan, tayanch kompetensiyalar bilan bir qatorda metakompetentlik (*metacompetence*) hodisasi ham keng tahlil qilingan. F.E. Vaynert o'z tadqiqotlarida metakompetentlik tushunchasini kompetensiya konseptining muhim tarkibiy qismi sifatida asoslab beradi [4; 3-b.].

Tadqiqot jarayonida tizimlilik, pedagogik modellashtirish, qiyosiy-mantiqiy tahlil hamda ta'lim jarayonlarini kuzatish metodlaridan foydalanildi. Sun'iy intellekt vositalari ushbu maqolani tayyorlashda faqatgina manbalarning bibliografik ma'lumotlarini dastlabki texnik saralash bosqichida qo'llanilgan bo'lib, ilmiy tahlillar, matn mazmuni va xulosalar to'liq muallif tomonidan mustaqil shakllantirilgan.

MUHOKAMA

Bo'lajak mutaxassislarni kasbiy faoliyatga tayyorlash jarayonida innovatsion va integrativ yondashuvlardan unumli foydalanish ta'lim samaradorligini ta'minlovchi yetakchi omillardan biri hisoblanadi. Tadqiqotchi G.T. Hojakarimovanning asoslashicha, bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirish jarayoni talabalarining ilgari egallagan bilim darajasi, amaliy ko'nikmalari hamda pedagogik dizayn asosida ko'rsatiladigan metodik ko'mak bilan uzviy bog'liqdir [5; 68-b.]. Integrativ muhitda pedagogik dizayn tamoyillarini to'g'ri qo'llash talabalarda nafaqat tor doiradagi metodik bilimlarni, balki vaziyatni umumiy nazorat qilish imkonini beruvchi metakompetensiyalarni ham rivojlantiradi. Oliy ta'lim bosqichida taqdim etiladigan metodik yordam talabaning kognitiv mustaqilligini bo'g'ib qo'ymasligi, aksincha, unda shaxsiy pedagogik strategiyalarni tuza olish layoqatini rivojlantirishi zarur. Pedagogik dizayn orqali dars modellarini loyihalash jarayonida talaba har bir topshiriqning didaktik vazifasini va uning fanlararo bog'liqlik zanjirini chuqur anglay boshlaydi.

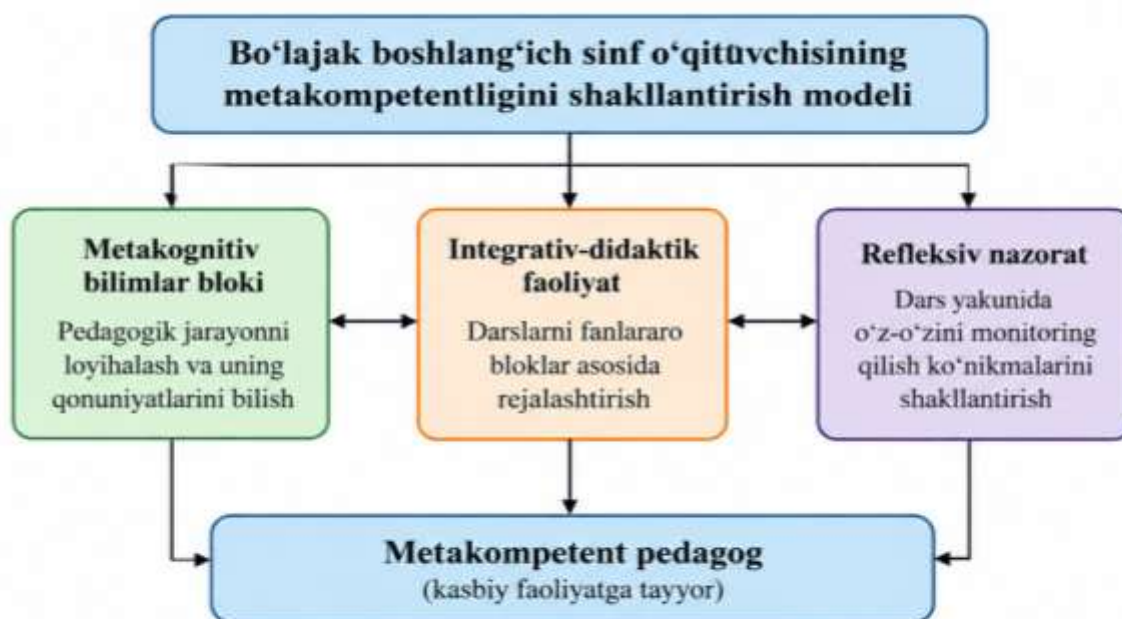
Oliy pedagogik ta'lim tizimida integrativ yondashuv zamonaviy pedagogik ta'limning eng samarali strategiyalaridan biri bo'lib, u bo'lajak o'qituvchilarning professional faoliyatga tayyorgarligini sezilarli darajada oshiradi. S.A. Maxmudovanning ta'kidlashicha, integrativ metodlar bo'lajak pedagoglarni o'z faoliyatini doimiy ravishda tahlil qilish,

mustaqil va innovatsion qarorlar qabul qilish hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga ijodiy tatbiq etish imkoniyatlari bilan ta'minlaydi [6; 58-b.]. Ushbu nuqtayi nazardan yondashilganda, integratsiya shunchaki ikki yoki undan ortiq fanning mavzularini mexanik tarzda birlashtirish emas, balki talaba ongida yaxlit kasbiy tafakkur modelini shakllantirish demakdir. Boshlang'ich sinf o'qituvchisi dars o'tish jarayonida ona tili qoidalari bilan mantiqiy fikrlashni, tabiatshunoslik elementlari bilan tasviriy faoliyatni uyg'unlashtira olishi lozim. Bunday moslashuvchanlik esa bo'lajak mutaxassisdan oliy ta'lim muassasasining o'zidayoq nostandart vaziyatlarda tezkor va maqbul qarorlar qabul qilish ko'nikmasini talab etadi.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash tizimida didaktik metodlarni pedagogik-psixologik qonuniyatlar bilan uyg'unlashtira olish ko'nikmasini rivojlantirish muhim ahamiyatga ega. Tadqiqotchi Sh.O. Ibragimovning xulosalashicha, zamonaviy ta'lim jarayoni o'qituvchidan nafaqat kasbiy-metodik kompetentlikni, balki turli sharoitlarda ta'lim oluvchi va ta'lim beruvchi psixologiyasini to'g'ri baholay olish bilan bog'liq bo'lgan ijtimoiy-psixologik hamda metakompetentlik sifatlarini yuqori darajada shakllantirishni ham talab etadi [7; 205-b.]. Pedagogik faoliyatning muvaffaqiyati ta'lim oluvchilarning yosh davrlari psixologiyasini qanchalik to'g'ri hisobga olishga bevosita bog'liq. Boshlang'ich sinf o'qituvchisi axborotni asosan hissiy va vizual tarzda qabul qilishini inobatga olgan holda, bo'lajak o'qituvchi o'zining metodik faoliyatini ham intellektual, ham psixologik mezonlar asosida muvofiqlashtirishi, o'qituvchilarning ichki motivatsiyasini to'g'ri baholay olishi zarur. Bu jarayon esa pedagogning o'z xatti-harakatlarini yuqori darajada nazorat qiluvchi metakompetentlik salohiyatiga tayanadi.

Bo'lajak o'qituvchilarni innovatsion faoliyatga tayyorlashning birinchi bosqichida ularda refleksivlik, o'zini va o'z faoliyatini anglash hamda tahlil qila olish ko'nikmalarini shakllantirish muhim didaktik talab hisoblanadi. R. Mavlyanova va N. Raxmankulovning tadqiqotlarida ta'kidlanishicha, o'qituvchining yangiliklarni joriy etish jarayonida o'z-o'zini nazorat qilishi, o'z faoliyatini tuzatishi va muammolarni hal qilish mobaynida muqobil yechimlarni ko'ra bilishi uning metakompetentlik salohiyatini belgilaydi [8; 84-b.]. Bizningcha, integrativ topshiriqlar tizimi talabalarda aynan mana shu o'z-o'zini tuzatish (korreksiya) mexanizmini faollashtiradi. Refleksiyaga qodir bo'lgan talaba o'zining dars o'tish uslubidagi yutuq va kamchiliklarini xolis baholay oladi, dars ssenariysidagi samarali bo'lmagan elementlarni dars jarayonining o'zidayoq dinamik tarzda o'zgartirishga harakat qiladi. Bu esa bo'lajak o'qituvchini shunchaki tayyor dars ishlanmasining ijrochisi emas, balki ta'lim jarayonining faol loyihachisiga aylantiradi.

NATIJALAR. Boshlang'ich ta'lim hamda oliy pedagogik ta'lim bosqichida refleksiv yondashuvga asoslangan metodik usullardan foydalanish ta'lim oluvchilarning o'z o'quv faoliyatini ongli ravishda boshqarishi, bajarilgan harakatlarni tahlil qilishi va keyingi faoliyat strategiyasini mustaqil tanlashi uchun muhim didaktik imkoniyat yaratadi. Xususan, muammoli va refleksiv savollar tuzish, o'quv kundaliklarini yuritish, o'z-o'zini baholash, bajarilgan topshiriqlar yuzasidan refleksiv xulosa chiqarish kabi usullar o'quvchi va talabaning nafaqat yakuniy natijani, balki ushbu natijaga olib kelgan bilish jarayonini ham nazorat qilishiga yordam beradi. Bunday faoliyat jarayonida shaxs "nimani bildim?", "qanday yo'l bilan o'rgandim?", "qaysi strategiya samarali bo'ldi?" va "keyingi vazifani bajarishda nimani o'zgartirishim kerak?" kabi metakognitiv savollarga javob izlay boshlaydi. Natijada o'quv faoliyatining rejalashtirish, monitoring, nazorat va refleksiya kabi tarkibiy jihatlarini izchil rivojlanadi.

1-rasm. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining metakompetentligini shakllantirish modeli

Mazkur nuqtayi nazardan, refleksiv metodlar metakognitiv monitoringni shakllantirishning amaliy mexanizmlaridan biri sifatida alohida ahamiyat kasb etadi. Tadqiqotchi L.B. Axmedovning eksperimental kuzatishlariga

ko'ra, dars jarayonida savollar yaratish, kundalik yuritish va o'z-o'zini baholash metodlaridan tizimli foydalanish natijasida o'quvchilarning metakognitiv monitoring ko'rsatkichida **28 foizlik o'sish** qayd etilgan [9; 321-b.]. Ushbu natija refleksiv faoliyatni darsning alohida epizodi sifatida emas, balki o'qitish jarayonining muntazam tarkibiy qismi sifatida tashkil etish zarurligini ko'rsatadi. Ayniqsa, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun bunday tajribaning ahamiyati ikki tomonlama namoyon bo'ladi: talaba, bir tomondan, o'zining kasbiy-o'quv faoliyatini refleksiv boshqarishni o'rganadi, ikkinchi tomondan esa kelgusida boshlang'ich sinf o'quvchilarida xuddi shunday ko'nikmalarni shakllantirishga metodik jihatdan tayyorlanadi.

Nazariy tahlil, refleksiv yondashuvga doir metodik tajriba va integrativ ta'limning didaktik imkoniyatlarini umumlashtirish asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining metakompetentligini shakllantirish modeli ishlab chiqildi. Modelda metakompetentlik alohida bilimlar yig'indisi emas, balki talabaning kasbiy vazifalarni anglash, mavjud bilimlarni integratsiyalash, o'z faoliyatini rejalashtirish, nazorat qilish, baholash va zarur hollarda qayta tashkil eta olish qobiliyatlarini birlashtiruvchi murakkab kasbiy sifat sifatida talqin etiladi. Shu bois modelning tarkibiy elementlari o'zaro bog'liq va bir-birini to'ldiruvchi bloklar asosida shakllantirildi:

Metakognitiv bilimlar bloki talabaning o'z bilish jarayonlari, o'rganish strategiyalari, pedagogik faoliyatni rejalashtirish qonuniyatlari hamda kasbiy vazifalarni hal etish usullari haqidagi bilimlarini qamrab oladi. Mazkur blok doirasida talaba pedagogik vaziyatni tahlil qilish, maqsadni aniqlash, mos strategiyani tanlash va o'z imkoniyatlarini baholashga o'rgatiladi.

Integrativ-didaktik faoliyat bloki turli fanlarga oid bilim, ko'nikma va metodik vositalarni yagona pedagogik vazifa doirasida uyg'unlashtirishni nazarda tutadi. Masalan, ona tili va o'qish savodxonligi mazmunini tabiiy fanlar, tarbiya yoki matematika bilan bog'lab dars loyihalash talabaning bilimlarni alohida fan doirasida emas, balki yaxlit kasbiy vaziyatda qo'llashiga sharoit yaratadi.

Refleksiv nazorat bloki o'quv va kasbiy faoliyat natijalarini muntazam monitoring qilish, o'z-o'zini baholash, yo'l qo'yilgan xatolarning sabablarini aniqlash hamda keyingi faoliyatga tuzatishlar kiritish ko'nikmalarini shakllantirishga qaratiladi. Mazkur blok metakompetentlikning o'zini-o'zi boshqarish bilan bog'liq funksional jihatini ta'minlaydi.

Modelning ushbu tarkibiy qismlari o'zaro uzviy aloqada qo'llanganda, talabaning bilimni egallash jarayoni reproduktiv o'zlashtirishdan faol, izlanishga asoslangan va refleksiv xarakterdagi faoliyatga o'tadi. Integrativ darslarni loyihalash jarayonida talabalar turli fanlardan olingan bilimlarni birlashtirish, muammoning bir nechta yechim variantlarini ko'rib chiqish, metodik vositalarni vaziyatga qarab tanlash va o'z qarorlarini asoslash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu esa ularda kasbiy mustaqillik, pedagogik moslashuvchanlik hamda qaror qabul qilish mas'uliyatining rivojlanishiga xizmat qiladi.

Kuzatuvlar shuni ko'rsatadiki, integrativ topshiriqlar bilan ishlash jarayonida talabalar o'quv materialini oddiy qayta tiklash yoki yodda saqlash darajasida emas, balki uni yangi vaziyatlarga tatbiq etish, qayta tuzish va amaliy pedagogik muammolarni hal etish vositasi sifatida qo'llashga o'ta boshlaydilar. Bunday siljish metakompetentlikning muhim belgisi sanaladi, chunki bunda talaba nafaqat "nimani bilishi", balki "qachon, nima uchun va qanday foydalanishi"ni ham anglaydi. Shu tariqa integrativ va refleksiv yondashuvlarning uyg'unligi bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy tafakkuri, metakognitiv faolligi va pedagogik faoliyatni mustaqil loyihalash qobiliyatini rivojlantirishning muhim didaktik sharti sifatida namoyon bo'ladi.

XULOSA

Oliy pedagogik ta'lim jarayonida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining metakompetentligini shakllantirish faqatgina alohida fanlar doirasida kechuvchi chiziqli jarayon emas. U bir necha didaktik omillarning o'zaro integratsiyasini talab etadi. Integrativ yondashuv talabalarga o'quv fanlari mazmunini ta'lim standartlari darajasida mantiqiy jihatdan sintezlash imkonini beradi. Bu esa, o'z navbatida, ularning kasbiy dunyoqarashini kengaytiradi.

O'tkazilgan tadqiqotlar va adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, metakompetentlik talabalarining o'z kasbiy faoliyatini mustaqil tahlil qilishi, refleksiv monitoringni amalga oshirishi hamda pedagogik muammolarga innovatsion yechimlar topishi orqali namoyon bo'ladi. Metodik kundaliklarni yuritish, o'z-o'zini baholash va pedagogik dizayn tamoyillariga tayanish talabalarining metakognitiv ko'nikmalarini sezilarli darajada rivojlantiradi.

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, integrativ-didaktik muhitni to'g'ri tashkil etish kelajakda boshlang'ich sinflarda ta'lim sifatini global mezonlar asosida ta'minlay oladigan yuqori salohiyatli pedagog kadrlarni tayyorlashning asosiy shartidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Sharopova Z. F. Ta'lim texnologiyalari: darslik. – Toshkent: Navro'z, 2019. – 340 b. – URL: <https://api.ziyouet.uz/uploads/books/607016/6040ce264d274.pdf>
2. Flavell J. H. Metacognition and Cognitive Monitoring: A New Area of Cognitive-Developmental Inquiry // American Psychologist. – 1979. – Vol. 34, No. 10. – P. 906–911. – DOI: 10.1037/0003-066X.34.10.906. – URL: <https://doi.org/10.1037/0003-066X.34.10.906> (murojaat sanasi: 22.09.2026).
3. Mamatkulova U. E. Competence-Based Education as a New Approach to Modern Education // Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal. – 2023. – Vol. 4, No. 3. – P. 124–130. – DOI: 10.37547/mesmj-V4-I3-16. – URL: <https://doi.org/10.37547/mesmj-V4-I3-16>
4. Rychen D. S., Salganik L. H. (eds.). Defining and Selecting Key Competencies. – Kirkland, WA: Hogrefe & Huber Publishers, 2001. – 251 p. – URL: <https://books.google.com/books?id=sK23AAAAIAAJ>

5. Hojkarimova G. T. Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishni takomillashtirish // Maktabgacha va maktab ta'limi. – 2025. – Vol. 3, № 11. – B. 68–70. – DOI: 10.5281/zenodo.17535852. – URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17535852>
6. Maxmudova S. A. Integrativ yondashuv asosida bo'lajak pedagoglarning metodik va kommunikativ ko'nikmalarini takomillashtirish // Farg'ona metodika maktabi. – 2025. – № 2. – B. 55–59. – URL: <https://ferganamethod.uz/index.php/journal/article/view/2722> (murojaat sanasi: 22.09.2026).
7. Ibragimova Sh. O. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining metodik kompetentligini shakllantirish // Academic Research in Educational Sciences. – 2022. – Vol. 3, Issue 1. – B. 202–207. – DOI: 10.24412/2181-1385-2022-1-202-207. – URL: <https://doi.org/10.24412/2181-1385-2022-1-202-207>
8. Mavlyanova R., Raxmankulova N. Boshlang'ich ta'lim pedagogikasi, innovatsiya va integratsiyasi: o'quv qo'llanma. – Toshkent: Voris-nashriyot, 2013. – 240 b. – URL: <https://jdpu.uz/wp-content/uploads/2021/04/Boshlangoch-talim-pedagogikasi-inavatsiya-va-integratsiya.Mavliyanova.pdf>
9. Axmedova L. B. Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning metakognitiv ko'nikmalarini shakllantirishda reflektiv yondashuv // Maktabgacha va maktab ta'limi. – 2025. – Vol. 3, № 8. – B. 319–322. – DOI: 10.5281/zenodo.16880025. – URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16880025>